

Stát neřídí své podíly ve firmách podle vlastních pravidel. Sedm z 21 opatření zůstalo jen na papíře. Problémem je i nastavení strategie

20.4.2026 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Ministerstva neřídí majetkové podíly v obchodních společnostech v souladu se „Strategií vlastnické politiky státu“ (Strategie). Tu vláda schválila v roce 2020 v reakci na dřívější kontrolu NKÚ z roku 2015, a to pro zajištění transparentního a efektivního výkonu vlastnických práv. Podle NKÚ ministerstva neplnila sedm z 21 opatření. A problémem bylo i samotné nastavení Strategie. Vyplývá to z kontroly NKÚ zaměřené na postup Ministerstva financí (MF), Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) a Ministerstva zemědělství (MZe).

Kontrolovaná ministerstva například nenastavila kvalifikační požadavky na pozice členů dozorčích rad obchodních společností. MF ani MPO nezajistily, aby strategické obchodní společnosti v jejich gesci zveřejňovaly informace v souladu s právními předpisy, např. se zákonem o účetnictví nebo zákonem o svobodném přístupu k informacím.

MF hodnotilo přínosy majetkových účastí pouze podle výnosů z dividend společností. Takový přístup je však v rozporu se Strategií, podle níž stát nevlastní strategické podniky primárně kvůli výnosům z dividend. Nejvyšší dividendu odvedla společnost ČEZ, a. s., která tvořila 85 % celkového objemu dividend.

Ministerstva přesto každoročně informovala MF, že opatření plní. MF následně ve zprávách o plnění Strategie předkládaných vládě potvrzovalo jejich aplikování, i když tomu v řadě případů podle NKÚ skutečnost neodpovídala.

NKÚ zároveň zjistil, že problém nebyl jen v postupu ministerstev, ale i v samotném nastavení strategie. Některá opatření formulovalo MF obecně a bez vazby na cíle Strategie, takže není zřejmé, co měla ministerstva plnit. Strategie tak nevytvářela podmínky pro účinné řízení majetkových účastí státu.

Kontroloři upozornili, že MF změnilo kritéria, čímž ministerstvům umožnilo označit za strategické i takové podniky, které pro stát nemají zásadní význam. Stát držel majetkové účasti ve dvou obchodních společnostech, které nepotřeboval, ale MF je zařadilo mezi strategické. Přitom v průběhu kontroly se svého podílu v jedné z nich zbavilo z důvodu dlouhodobé nepotřebnosti.

Zmínit lze také to, že MF a MPO nominovaly a následně schválily do funkcí členů dozorčích rad náměstky členů vlády. Ti přitom podle zákona o střetu zájmů nesmí být členy dozorčích ani kontrolních orgánů obchodních společností. Obdobná praxe fungovala i opačně – někteří členové dozorčích rad se následně stali náměstky, aniž by své působení v dozorčí radě ukončili.

NKÚ proto doporučuje Ministerstvu financí provést revizi opatření „Strategie vlastnické politiky státu“ a aktualizovat kategorizaci obchodních společností včetně kritérií pro jejich zařazení. Ministerstvu financí a Ministerstvu průmyslu a obchodu pak doporučuje prověřit rozsah pravomocí dozorčích rad v obchodních společnostech v jejich gesci, protože resorty svěřily některé významné kompetence do působnosti dozorčích rad společností, čímž omezily přímý vliv státu na výkon jeho

vlastnických práv.

Odbor komunikace

Nejvyšší kontrolní úřad

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/stat-neridi-sve-podily-ve-firmach-podle-vlastnich-pravidel--sedm-z-21-opatreni-zustalo-jen-na-papire--problemem-je-i-nastaveni-strategie-id15592>